

**ИЗВЈЕШТАЈ О ОСТВАРЕЊУ ГОДИШЊЕГ ПЛАНА
ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ГРАДА БИЈЕЉИНА
ЗА 2014. ГОДИНУ**

Бијељина, март 2015.године

ИЗВРШНИ САЖЕТАК

Планом имплементације за 2014. годину предвиђено је спровођење 32 пројекта укупне вриједности 20.888.656,00 КМ. У 2014. години започета је имплементација 29 пројеката, од којих су 3 у потпуности завршена. Укупна вриједност имплементираних пројеката је 10.768.171,00 КМ, што је око 52% у односу на пројектовани финансијски оквир. Од овог износа 46% реализовано је кроз буџет Града, а остало из екстерних извора. Највећи број пројеката планиран је у оквиру економског сектора (15), док је у друштвеном сектору планирано 6 пројеката, а у сектору заштите животне средине 11. Иако је највише средстава планирано за економски сектор, највише је утрошено за сектор животне средине (око 7,1 милиона КМ). Услед недостатка средстава, углавном из екстерних извора, као и због ванредне ситуације изазване поплавама, неки пројекти нису реализовани у довољној мјери. Ово се нарочито односи на мјере подстицаја за развој пољопривреде.

Најзначајни и највреднији реализовани пројекти током 2014. године односе се на заштиту животне средине: *Изградња пречистача проиједних вода за регионалну санитарну депонију и Прва фаза изградње новог градског гробља на локацији Хасе Бријесница (укључујућу и приступну саобраћајницу)*. Започети су и пројекти унапређења локалне самоуправе: *Увођење система 48 сатиу служби грађана* (прва фаза је завршена, а у наредном периоду планира се модернизација овог система), као и почетак радова на *Успостављању нове шалтер сале*, чији се завршетак планира крајем 2015. године, са циљем побољшања услуга Градске управе грађанима и пословном сектору. Ова два пројекта су од суштинског значаја за успостављање дугорочног сервисно-орјентисаног система локалне самоуправе. Најважнији пројекат у сектору друштвеног развоја је почетак *Изградње школе у Лединцима*. Изградња *Индустријске зоне 2* је важан пројекат изградње пословне инфраструктуре и сматра се једним од кључних инструмената за подршку одрживом економском развоју у Граду Бијељина и гравитационом подручју, па је пројекат *Израда студије изводљивости* за ову локацију подебно важно достигнуће.

Најважнији допринос остварењу стратегије у 2014. години огледа се првенствено у изграђеној чврстој инфраструктури и уређењу јавних површина, али су започети пројекти у циљу стварања бољег пословног окружења и стварања амбијента за привлачење инвеститора. Значајан је и допринос у области енергетске ефикасности. Треба ипак нагласити како пројекти који су имплементирани у 2014. ипак не доприносе довољно остварењу свих постављених стратешких циљева, што се може објаснити чињеницом да се ради о првој години имплементације.

На основу приказане реализације пројеката и остварења секторских циљева, видљива је међусобна интегрисаност и повезаност пројеката и мултисекторски допринос остварењу постављених циљева. У наредном периоду се наставља и реализација повезаних, значајних пројеката који се тичу водоснабјевања, путне инфраструктуре, пројекти промоције енергетске ефикасности и пројекти подстицаја привреде и пољопривреде, који су међусобно повезани и у синергији, кроз међусекторске утицаје треба да дају значајан допринос остварењу стратешких циљева, а тиме и визије Града Бијељине.

Приликом евалуације годишњих исхода и резултата евалуације, битно је узети у обзир да је 2014. година била прва година трогодишњег планирања и да су, несумњиво, начињене одређене грешке у дефинисању приоритета и њиховом интегрисању у стратешке и секторске циљеве. Ипак, из самог процеса планирања смо извукли неке значајне поуке, које су наведене у овом извештају. Нови начин планирања имплементације, по МиПРО методологији био је новина, па се може рећи да је у 2014. години било најважније савладати процес и увести нови приступ планирању, праћењу и вредновању имплементације стратегије. Што је само по себи значајно достигнуће.

1. УВОД

Циљ овог извјештаја је да на једноставан и јасан начин представи резултате имплементације Стратегије интегрисаног развоја Града Бијељина током 2014. године. Документ садржи поуке и препоруке за будући рад и предлаже мјере за побољшање процеса и резултата имплементације Стратегије. Његова сврха је да покрене све битне актере на размишљање и допринесе остварењу стратешких и секторских циљева и буде од помоћи у доношењу одлука о приоритетима у наредним годинама.

Стратегија интегрисаног развоја Града Бијељина за период 2014 - 2023. године (у даљем тексту: Стратегија) усвојена је на 17. сједници Скупштине Града Бијељина, одржаној дана 27.12.2013.године, као кључни стратешко-плански документ Града, који треба да подстиче будући раст и развој заједнице. Она представља оквир за дефинисање заједничких циљева, подстицање локалних снага, али и одговор на изазове будућег развоја града и свеукупног живота у њему. Као таква, Стратегија интегрисаног развоја је у складу са стратегијама и политикама на вишим нивоима власти, и то прије свега са нацртом Развојне стратегије БИХ 2010-2014, Стратегијом социјалне укључености из 2010, али и са другим секторским стратегијама на државном и ентитетском нивоу.

Стратегију интегрисаног развоја је израдио Развојни тим Града Бијељина у оквиру Пројекта интегрисаног локалног развоја (ИЛДП), који представља заједничку иницијативу Развојног програма Уједињених нација (УНДП) и Швајцарске агенције за развој и сарадњу (СДЦ). У изради су учествовала бројна радна тијела која је именовао Градоначелник, уз пуно учешће јавног, приватног и невладиног сектора.

Интегрални дио Стратегије је План имплементације за период 2014-2016. године, који се састоји од 40 приоритетних пројеката из области економског и друштвеног развоја, те заштите и унапређења животне средине, који су идентификовани и усаглашени са локалном заједницом. У фокусу овог Извјештаја је имплементација Стратегије развоја Града Бијељина за 2014. годину, а носилац израде Извјештаја је Одсјек за локални економски развој и европске интеграције.

Подаци који су кориштени приликом израде Извјештаја прикупљани су континуирано од стране одјељења Градске управе одговорних за праћење имплементације пројеката као и носилаца имплементације. На основу прикупљених и систематизованих података и информација од стране Одсјека за локални економски развој и европске интеграције, Координационо тијело прати имплементацију Стратегије развоја Града, врши анализу и вредновање процеса имплементације Стратегије. Коришћен је алат за праћење имплементације Стратегије (АПИС) као и подаци добијени на основу јасно дефинисаних секторских и макроекономских показатеља. АПИС представља алат који садржи све индикативне, финансијске и квантитативне податке о имплементацији свих појединачних пројеката од фазе планирања, до коначне реализације. Помоћу секторских показатеља прати се допринос пројеката остварењу секторских циљева, а макроекономски показатељи омогућавају праћење трендова и поређење Града са трендовима на нивоу ентитета и државе.

2. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ

2.1. Визија

На тремеђи панонске равнице, град Бијељина, универзитетски, културни, здравствени и спортски центар и лидер економског развоја семберско-мајевичког и доњеподрињског региона, кроз савремени и интегрисани приступ развоју привреде, пољопривреде и заштите животне средине креира заједницу успјешних и образованих људи, у којој се квалитетно живи и стварају једнаке могућности за све.

2.2. Стратешки циљеви

План интегрисаног, одрживог развоја града Бијељине заснива се на остварењу четири стратешка циља:

1. Изграђена јака и конкурентна привреда која оптимално користи географске, друштвене, инфраструктурне и људске ресурсе.
2. Развијена и конкурентна модерна пољопривреда заснована на примјени најновијих стандарда у производњи здравствено безбједне хране чији је пласман унапријед дефинисан.
3. Подмлађена високообразована заједница са развијеном, квалитетном и приступачном друштвеном инфраструктуром, квалитетним јавним услугама, унапријеђеном социјалном заштитом и једнаким могућностима за све.
4. Успостављен интегрисани приступ заштити животне средине у складу са ефективним коришћењем природних ресурса, енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије

2.3. Секторски циљеви

Приоритетни сектори за развој града Бијељине су: економски развој, друштвени развој и заштита животне средине. У оквиру ових сектора, дефинисани су слједећи циљеви:

Економски развој

1. Повећати број МСП-а за најмање 50 са порастом броја запослених у том сектору за најмање 150 до краја 2018. Године
2. Отварање најмање 2 нова производна погона са најмање 100 запослених у оквиру постојећих индустријских зона до краја 2018. године.
3. Програмима суфинансирања запошљавања и отварања нових радних мјеста остварити пораст броја запослених до 500 у односу на постојеће стање
4. Реализацијом Стратегије развоја туризма општине Бијељина до 2017. године повећати попуњеност смјештајних капацитета за 20%. 5. До 2018. године активностима унапређења квалитета инфраструктуре омогућити радни ангажман за најмање 50 радника на годишњем нивоу.
5. Активностима унапређења квалитета инфраструктуре омогућити радни ангажман за најмање 50 радника на годишњем нивоу.
6. Повећати приходе пољопривредних произвођача за 15% кроз активности организовања произвођача, јачања материјалних ресурса и људских капацитета.

Друштвени сектор

1. До 2018. год. унаприједити образовну понуду и за 15% повећати обим услуга за младе и студенте
2. Најмање 20% од укупног броја дјеце ће бити укључено у предшколско образовање и васпитање до 2018. год.
3. До 2018. год. створити просторно-техничке предуслове за унапређење културне понуде града и повећање броја корисника спортско-рекреативних активности за 15%.
4. До 2018. године обезбједити приступачност јавних објеката и услуга за лица са инвалидитетом и повећати обухват рањивих група становништва социјалним услугама за 15%.
5. Унаприједити постојеће облике комуникације локалне управе са грађанима увођењем е-Скупштине и електронских јавних услуга до 2018. год.

Заштита животне средине

1. До 2018. год успостављена и доступна база података о квалитети ваздуха, земљишта и воде неопходна за константно праћење стања животне средине.
2. Израђеном и усвојеном просторно планском документацијом за период 2015-2024 године, Град Бијељина кроз нове економске пројекте и пројекте инфраструктуре побољшава стање животне средине.
3. До краја 2018. године смањено загађење земљишта, површинских водотока и подземних вода, нетретираним отпадним водама за 20%.
4. Одрживо управљати и уредити додатних 20 ha јавних површина на подручју Града Бијељина.
5. Реализацијом мјера енергетске ефикасности и примјеном обновљивих извора

2.4. Кључни приоритети и фокуси за 2014. годину

Планом имплементације и индикативним финансијским оквиром у 2014. години планирана је реализација или почетак реализације 32 пројекта из Стратегије развоја Града Бијељина 2014-2023.

Највећи број пројеката планиран је у оквиру ономског сектора (15), док је у друштвеном сектору планирано 6 пројеката, а у сектору заштите животне средине 11.

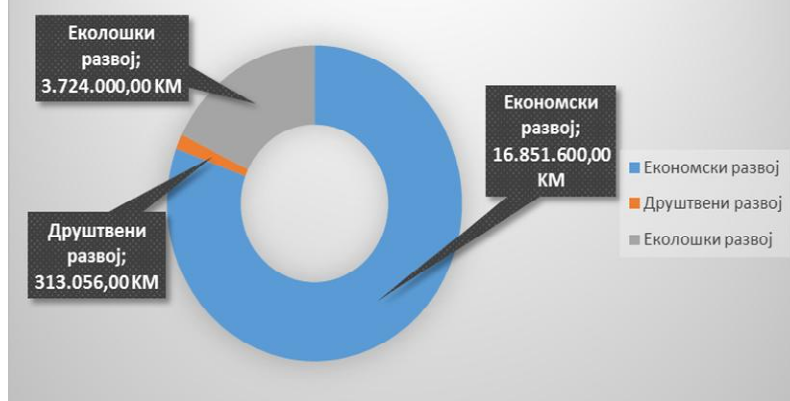
За реализацију ових пројеката, Планом имплементације за 2014. годину предвиђен је укупан износ од 20.888.656,00 КМ, од чега је 22%, односно, 4.664.627,00 КМ планирано из буџета Града Бијељина, а 78 %, односно 16.224.029,00 КМ из екстерних извора.

Графикон 2. Структура финансирања пројеката према извору финансирања

Екстерни извори подразумјевају кредит, државу, донаторе, али и јавна и приватна предузећа, с обзиром да су носиоци одређеног броја пројеката из Стратегије јавна и приватна предузећа који нису буџетски корисници као што су ЗЕДП „Електро-Бијељина“ а.д. Бијељина, МТЕЛ, ЈП „Еко деп“ и Неутрон д.о.о. Бијељина.

Графикон 3. Планирано финансирање по секторима, 2014. година

Планирано је да се највећи дио средстава утроши у оквиру економског сектора, у износу од 16.851.600,00 KM. У складу са дефинисаним секторским циљевима, кључни приоритети у економском сектору су развој МСП (90.000,00 KM), улагања у Индустијску зону 2 (490.000,00KM), пољопривредни развој (4.342.400,00 KM) и улагања у телекомуникацијску и електро-мрежу (14.001.000,00 KM, које у цјелости обезбјеђују Јавна

предузећа).

За развој друштвеног сектора планирано је 313.056,00 KM и цјелокупан износ је покривен из буџета Града Бијељина. Што се тиче кључних приоритета, од улагања у друштвени сектор свакако је почетак *Изградње основне школе у Лединцима* (100.000,00 KM), али и програми који се прије свега тичу очувању породице, бригаа о старим и особама са инвалидитетом (65.000,00 KM), као и улагања у побољшање услуга за грађане преко изградње *Система 48 сати* који би био у сталној служби грађана и *Реконструкција шалтер сале* (145.055,00 KM).

У оквиру заштите животне средине планирана су улагања у износу од 3.724.000,00 KM а прије свега у следеће пројекте: *Изградња колектора* (1.000.000,00 KM), *Уређење градског гробља* (700.000,00 KM), улагања у путну инфраструктуру и модернизацију улица (1.500.000,00 KM), као и низ мањих пројекта.

На основу приложене статистике, уочава се да су за друштвени развој планирана несразмјерно мала средства, у односу на сектор економског развоја и заштите животне

средине. У економском сектору, највише средстава је планирано за подстицаје за пољопривредни развој (нарочито развој сточарства), али се, увидом у План имплементације за 2014-2016., закључује да је већина тих средстава планирана из непознатих екстерних извора, што њихову реализацију чини мање вјероватном. Највећа улагања планирана су у области саобраћајне и комуналне инфраструктуре, што указује на развојну орјентисаност дефинисаних приоритета. Такође је значајно нагласити приоритетне правце развоја Градске управе, у смислу модернизације процеса и унапређења услуга за грађане, што указује и на дугорочно опредјељење ка успостављању функционалног система отвореног ка грађанима и привредном сектору, као и на изградњу сервисно орјентисане локалне самоуправе.

3. ПРЕГЛЕД ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ ИНТЕГРИСАНОГ РАЗВОЈА У 2014. ГОДИНИ

3.1. Сажет осврт на претходни период имплементације

Од укупно 32 пројекта чији је почетак реализације планиран у 2014. години,

започето је 29 пројеката. У потпуности су завршена 3 пројекта, док се за 26 наставља реализација у 2015. години. Укупна вриједност спроведених пројеката у 2014. години износи 10.768.171,00 KM, од чега је 5.043.683,00 (46%) реализовано кроз буџет Града Бијељина, а 5.724.488,00 KM (54%) путем екстерних извора финансирања. Процент реализације у односу на укупно планирана средства за пројекте је 52%, иако је из буџета потрошено 379.056,00 KM више него што је планирано. С друге стране, проценат обезбјеђења средстава из екстерних извора је низак, што указује на неадекватно планирање, али и још увијек ограничене могућности и капацитет Градске управе за приступ разним екстерним фондовима. Ова чињеница се мора узети у обзир приликом припреме наредног плана имплементације.

Најзначајнији реализовани пројекти током 2014. године односе се на заштиту животне средине: *Изградња пречистача процједних вода за регионалну санитарну депонију* и *Прва фаза изградње новог градског гробља на локацији Хасе Бријесница (укључујућу и приступну саобраћајницу)*.

Пројекат *Изrade студије изводљивости за Индустрijску зону 2* има посебан значај, јер има велики утицај на будуће пројекте који су везани за развој ове локације. Изградња Идустрijске зоне 2 је важан пројекат изградње пословне инфраструктуре и сматра се једним од кључних инструмената за подршку одрживом економском развоју у Граду Бијелина и гравитационом подручју. У будућем периоду биће првенствено усмјерена на веће домаће и стране инвеститоре и МСП која биљеже раст у прехранбеном и металопрерађивачком сектору, нарочито она која су извозно оријентисана. Стога се очекује да овај пројекат директно допринесе остварењу економских секторских циљева.

Започети су и пројекти унапређења локалне самоуправе: *Увођење система 48 сатиу служби грађана* (прва фаза је завршена, а у наредном периоду планира се модернизација овог система), као и почетак радова на *успостављању нове шалтер сале*, чији се завршетак планира крајем 2015.године, са циљем побољшања услуга Градске управе грађанима и пословном сектору. Ова два пројекта су од суштинског значаја за успостављање дугорочног сервисно-оријентисаног система локалне самоуправе.

3.2. Остварени резултати у односу на планиране

У сектору економског развоја, за 2014. годину планирано је 15 пројекта, а започета је имплементација 12 пројеката, чија се реализација наставља у наредном периоду. У овом сектору, проценат реализације планираних новчаних средстава, у односу на планирани износ је најнижи и износи само 20% (3.391.500,00 KM). Као што је већ раније наглашено, кључни разлог за низак степен реализације лежи у чињеници да је највећи дио планираних средстава за економски сектор очекиван из недефинисаних екстерних извора, која се, стога, нису остварила.

У сектору друштвеног развоја, у 2014. години започета је имплементација свих 6 планираних пројеката, који су према периоду имплементације вишегодишњи. У 2014. години за ове пројекте је утрошено 256.488,00 КМ, од укупно планираних 313.056,00 КМ. У овом сектору, проценат реализације је висок (82%), што се може објаснити чињеницом да је највећи дио средстава за пројекте друштвеног развоја планиран из буџета Града а самим тим и остварен.

У сектору заштите животне средине, планирано је да се у 2014. години имплементира 11 пројеката укупне вриједности од 3.724.000,00 КМ. У оквиру овог сектора имплементирано је 11 пројеката укупне вриједности од 7.120.183 КМ, с тим да је започета имплементација и два пројекта велике вриједности која су била предвиђена Планом имплементације за 2015.годину *Изградња пречистача проиједних вода ма депонији Бријесница и Израда пројекта измјештања аутобуске станице из центра града*), а нису имплементирани пројекти мање вриједности, који су планирани за 2014. годину (*Манифестација Енергетски дани и Формирање јединствене базе података о квалитету ваздуха, воде, шума и пољопривредног земљишта*). Због тога у сектору заштите животне средине износ утрошених средстава превазилази планирана новчана средства (утрошено је 3.396.183,00 КМ више од планираног). Пројекти који су реализовани у оквиру овог сектора ријешили су неке кључне проблеме грађана и од капиталне су вриједности, како по висини утрошених средстава, тако и по њиховом значају за заједницу.

У табелама у наставку је дат детаљан приказ реализованих пројеката у односу на планирано, укупно и по секторима:

Табела 1. Преглед планираних наспрам остварених пројеката у 2014. години

ПРЕГЛЕД (цијели и дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из екстерних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	32	20.888.656,00	4.664.627,00	16.224.029,00
% структура финансирања (од А)			22%	78%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б. Укупан број у потпуности или дјелимично реализованих пројеката	29	10.768.171,00	5.043.683,00	5.724.488,00
% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката(од А)	91%	52%		
% структура (од Б.)			46%	54%
Ц. Укупан број дјелимично реализованих пројеката	26	6.770.818,00	3.563.683,00	3.207.135,00
% дјелимично реализованих пројеката (од А)	81%	32%		
% структура (од Ц)			53%	47%
Д. Укупан број у потпуности завршених пројеката	3	3.997.353,00	1.480.000,00	2.517.353,00
% у потпуности завршених пројеката (од А)	9%	19%		
% структура (од Д)			37%	63%

Табела 2. Финансијаска пројекција планираних наспрам остварених пројеката распоређених по секторима на основу Плана имплементације

	Област	Збирна финансијска вриједност пројеката		Структура финансирања реализованих пројеката	
		Планирано	Реализовано	Буџет (%)	Остало (%)
2014	Друштвени развој	313.056 КМ	256.488 КМ	100%	0%
	Економски развој	16.851.600 КМ	3.391.500 КМ	12%	88%
	Еколошки развој	3.724.000 КМ	7.120.183 КМ	62%	38%
	Укупно	20.888.656 КМ	10.768.171 КМ	47%	53%
	% по Плану имплементације	100%		52%	

3.3 Кључни резултати и остварени напредак

На основу свих прикупљених и обрађених података о имплементацији пројеката у извјештајном периоду може се закључити да се годишњи резултати рада огледају првенствено у изграђеној чврстој инфраструктури (изграђен пречистач, модернизација путева, улагања у водовод). Највећи напредак је остварен у области заштите животне средине, јер су у оквиру овог сектора и реализовани капитални пројекти од највећег значаја, који су кључни за даљи напредак и развој и на које се ослањају даљи пројекти, као надградња. Међутим, с обзиром да се ради о првој години имплементације и да је велики број пројеката тек започет у 2014. години (у цјелости су завршена само три од 29 пројеката), не може се говорити о значајном доприносу у остварењу постављених стратешких циљева. Планом имплементације предвиђен је велики број мјера (нарочито у друштвеном и економском сектору), које ће се имплементирати и у наредним годинама, па у овом тренутку подаци о реализацији не могу јасно указати на остварени напредак, нити значајно остварење секторских циљева.

У наставку текста ће на основу претходно дефинисаних индикатора на секторском нивоу бити представљен остварени прогрес по секторима.

Економски сектор дефинисао је шест циљева којима се (потпуно или) дјелимично остварују стратешки циљеви СЦ 1 и СЦ 2.

У оквиру економског сектора, кључни резултати и прогрес се посматрају кроз остварење четири секторска циља: СЕЦ1: Повећати број МСП-а за најмање 50 са порастом броја запослених у том сектору за најмање 150 до краја 2018. године, СЕЦ2: Отварање најмање 2 нова производна погона са најмање 100 запослених у оквиру постојећих индустријских зона до краја 2018. године, СЕЦ5: Активностима унапређења квалитета инфраструктуре омогућити радни ангажман за најмање 50 радника на годишњем нивоу, и СЕЦ6: Повећати приходе пољопривредних произвођача за 15% кроз активности организовања произвођача, јачања материјалних ресурса и људских капацитета. Остварење СЕЦ3 (програми суфинансирања запошљавања и

отварања нових радних мјеста) и СЕЦ4 (повећање туристичких капацитета), није било предмет имплементације у 2014. години.

У оквиру СЕЦ1 и СЕЦ2, у 2014. години планирано је повећање за 5 активних привредних субјеката, 50 нових радних мјеста и подршка за 20 постојећих МСП, 40 очуваних радних мјеста. Ово се остварује, прије свега, преко мјера које континуирано реализује Агенција за развој МСП Града Бијељина, кроз јавне позиве на годишњој основи. Ове мјере се спроводе с циљем пружања подршке постојећим фирмама у даљем развоју и унапређењу квалитета пословања, подршке и афирмације развоја предузетништва и микро предузећа на подручју Града Бијељина, као и пружања подршке грађанима који желе да започну властити бизнис. У 2014. години, дјелимично су реализоване двије значајне мјере предвиђене Стратегијом: *Мјере подстицаја за развој постојећих малих и средњих предузећа на подручју Града Бијељина* и *Мјере подстицаја за развој предузетништва и микро предузећа на подручју Града Бијељина*, кроз реализацију укупно четири јавна позива (за подстицај развоја МСП-а и увођење менаџмент система квалитета). Од планираних 90.000 КМ, реализовано је 64.000 КМ (71%). На тај начин подржано је 8 МСП, 14 постојећих предузетничких радњи, запослено 7 нових радника, а привредници који су добили средства обавезали су се да ће задржати постојећи број радника у наредне двије године, што обухвата 254 радних мјеста. Важно је нагласити да су предвиђене мјере само дјелимично реализоване услед катастрофалних поплава и, сходно томе, недостатка финансијских средстава.

У прилог остварењу СЕЦ5, кроз јачање инфраструктуре, која ће побољшати услове за ново запошљавање, у 2014. години израђена је и *Студија за индустријску зону 2*, на основу чега је прије свега утврђена оправданост будућих улагања и активности у ову зону, и којом је предвиђено да, када зона буде у потпуности оперативна, буде омогућено отварање 1.200 радних мјеста (од ове циљне бројке предвиђа се да ће најмање 70% бити нова радна мјеста, док се преостали број радних мјеста односи на постојећа радна мјеста за која се процјењује да ће бити измјештена из Града и гравитационог подручја). Очекује се да ће резултат улагања бити 48 парцела у цјелости опремљених модерном инфраструктуром укупне површине 346.200 м². Овај пројекат, који је у потпуности финансиран из донаторских средстава, веже се за низ пројеката који су планирани за изградњу ове зоне, ту је прије свега изградња саобраћајне инфраструктуре која је планирана за 2015. годину, на основу донаторских средстава која се очекују. Ова студија има кључан значај као предуслов за остварење очекиваних исхода у оквиру Секторског циља 5 до 2018. године.

У оквиру СЕЦ6, који се односи на повећање прихода пољопривредних произвођача кроз активности организовања произвођача, јачања материјалних ресурса и људских капацитета организоване су мјере преко Аграрног фонда. То су прије свега подстицаји за подршку развоју задругарства, воћарства, сточарства, производњу поврћа у заштићеном простору и унапређење система за наводњавање. Од планираних 530.000 КМ из буџета Града и 3.812.400,00 КМ из екстерних извора (држава и приватни извори), укупно је реализовано 339.500,00 КМ из буџета Града. Пројекти који се односе на органску производњу, организовање и оснивање нових и ревитализацију постојећих пољопривредних задруга, сертификацију и организовање кластера, нису започети у 2014. години прије свега због недостатка средстава.

У оквиру друштвеног сектора дефинисано је пет циљева којима се (потпуно или) дјелимично остварује Стратешки циљ 3.

У оквиру СЕЦ1, који се односи на унапређење образовне понуде и повећање обима услуга за младе и студенте, у 2014.години планирано је повећање 10% стручне и универзитетске литературе у Градској библиотеци, као и почетак изградње ОШ у Лединцима. Од шест планираних пројеката у оквиру друштвеног сектора најзначајнији је свакако *Наставак изградње подручне деветоразредне школе у насељу Лединцима*. Пројекту је дјелимично промијењена намјена, па умјесто изградње подручне деветоразредне школе, гради се петоразредна школа и вртић. У 2014.години у изградњу ове школе уложено је 218.988,05 КМ (првобитно је планирано само 100.000 КМ) из буџета Града. Пројекат се наставља и у 2015.години. На тај начин, учињен је и допринос будућем остварењу СЕЦ2, којим се планира да најмање 20% од укупног броја дјце буде укључено у предшколско васпитање и образовање до 2018. године.

У оквиру СЕЦ4, који је усмјерен ка обезбјеђењу приступачности јавних објеката и услуга за лица са инвалидитетом и повећању обухвата рањивих група становништва социјалним услугама, започета је реализација *Програма за бригу о старим лицима* преко Центра за социјални рад и у 2014.години у овај програм уложено је и више од планираних 20.000,00 КМ и збринуто више од 35 корисника. Други реализовани *Програм подршке породици, браку и повећању natalитета*, подразумева подршку очувању и порасту породице кроз помоћ породицама које лијече стерилитет. У 2014.години реализовано је укупно 12.500,00 КМ из буџета Града, односно укупно 13 брачних парова је добило средства за вантјелесну оплодњу. Ови пројекти подразумевају мјере које ће бити настављене и у наредним годинама и дугорочно доприносе остварењу стратешког циља који се односи на унапређење друштвеног развоја.

У складу са СЕЦ5, који је усмјерен ка унапређењу постојећих облика комуникације локалне управе са грађанима, уведен је *Систем 48 сати у служби грађана*, као и започета реализација пројекта *Континуирано побољшање електронских јавних услуга*. Пројекат ће омогућити континуирано побољшање пружања административних јавних услуга на једном мјесту (Центар за пружање услуга) кроз уређење и претварање постојећег простора старе галерије у нову шалтер салу и примјену информационих технологија што ће довести до успостављања система е-управе. Грађевински уређена и опремљена шалтер сала, површине 271 м², прилагођена лицима са посебним потребама омогућиће да на једном мјесту грађанима и пословном сектору буду доступне све услуге везане за њихове потребе и остваривање њихових права. Укупни трошкови пројекта износе 144.055,87 КМ, од чега ће УНДП покрити трошкове грађевинских и занатских радова и машинских инсталација у износу од 44.428,62 КМ, док Градска управа сноси трошкове у износу 100.627,25 КМ. Пројекат је почео 31.10.2014.године, а планирани завршетак је крајем 2015.године.

Сектор заштите животне средине обухвата пет циљева којима се (потпуно или) дјелимично остварује Стратешки циљ 4.

У 2014., у оквиру СЕЦ1 нису планиране активности, док је усвајање просторно-планске документације, које је предвиђено за 2014. годину (СЕЦ2), у току и очекује се у 2015. години.

Секторским циљем 3 је предвиђено да се до краја 2018. године смањи загађење земљишта, површинских водотока и подземних вода, нетретираним отпадним водама

за 20%. Може се констатовати да је реализација активности планираних у оквиру овог секторског циља за 2014. годину у значајној мјери остварена. У току 2014. године један од најзначајних пројеката који се тиче заштите животне средине је свакако *Изградња пречистача процједних вода за регионалну санитарну депонију Бријесница*. Носилац имплементације је ЈП ЕКО ДЕП. Пречистач је у потпуности изграђен и пуштен у рад. Пречишћена процједна вода из тијела депоније задовољава законом прописане параметре и може се испуштати у крајњи реципијент без негативних последица по животну средину. Вриједност пројекта је 1.032.353,24 КМ без ПДВ-а, а у 2014. из буџета је реализовано 650.000,00 КМ за урађено идејно рјешење. Пројекат *Изградње колектора број 5. и број 2* се налази у фази одобравања гранта безповратних средстава од стране Холандске владе. У 2014. години из буџета Града извршена су сва потребна геодетска снимања, прибављена локацијска дозвола и начелне сагласности. У 2015. години планира се наставак реализације овог пројекта.

Још један пројекат који је завршен у 2014. години у оквиру СЕЦ4, који се тиче одрживог управљања и уређења додатних 20 ha јавних површина на подручју Града Бијељина, *Прва фаза изградње новог градског гробља на локацији Хасе Бријесница* (укључујући и приступну саобраћајницу) има велики значај за грађане Бијељине. У 2014. години завршена је изградња прилазних саобраћајница и мостова за ново градско гробље, изградња унутрашњих саобраћајница и дијела паркинг простора на новом градском гробљу са пратећим елементима (грађевински дио, хидро, електро и водовод), прва фаза изградња електроенергетских објеката на новом градском гробљу, трафо станице, изградња централног церемонијално-технолошког објекта, као и изградња стабилних и привремених ограда на новом градском гробљу и експропријација. Прва фаза је реализована и подразумијева обухват око 20 хектара. Планирано је око 70.000 гробних мјеста, годишње се у просјеку сахрањује око 300, а заузме се око 450 гробних мјеста. Пројекат је завршен, остварено буџет: 1.480.000,00 КМ, кредит: 1.125.000,00 КМ. Овај пројекат је завршен прије рока, рјешава значајне проблеме грађана Бијељине и представља велики допринос остварењу Секторског циља 4.

Као допринос СЕЦ4, реализован је и пројекат *Модернизација коловоза на мрежи улица у Граду Бијељина, регулисање саобраћаја у ужем градском језгру*. У 2014. години је реализовано из буџета Града Бијељина 1.449.941,00 КМ, чиме је извршена модернизација уличне мреже у дужини од 3.021 м1, модернизација путева-локалних у дужини од 2.920 м1, модернизација путева-некатегорисаних у дужини од 8.576 м1, прије планираног рока је изграђена и пјешачко-бицикличка стаза у дужини од 560 м1. У склопу *Пројекта изградње и модернизације уличне мреже у Граду*, кроз пројекат изградње канализације извршена је изградња кружне раскрснице на локацији ул. Мајевичка-Меше Селимовића-Браће Гаврић. Средства су реализована из буџета Града и износе 195.000,00 КМ.

Приказани резултати и значајан допринос остварењу секторских циљева у оквиру сектора заштите животне средине у 2014. години указују да је инфраструктурно уређење и уређење јавних површина у Граду био кључни приоритет Града Бијељина.

Допринос остварењу СЕЦ5, који се односи на реализацију мјера енергетске ефикасности и коришћење обновљивих извора енергије, постигнут је кроз промотивне активности, али и неке конкретне пројекте енергетске ефикасности. Пројекат који значајно доприноси остварењу овог секторског циља је свакако пројекат прекограничне сарадње *Бијељина и Богатић заједно на путу енергетске одрживости*

кроз јачање енергетске ефикасности и промоцију обновљивих извора енергије. У оквиру овог пројекта урађена јетоplotна изолација и уграђени су енергетски високоефикасни прозори на школи „Вук Караџић“ у Бијељини, замијењена столарија и фасада (125.025,00 КМ). Пројектом побољшања енергетске ефикасности у Граду Бијељина – извршена је реконструкција јавне расвјете у улицама Књегиње Милице, Његошева и дијелу улице Светог Саве и Мајевичка (79.942,11 КМ); урађена је Студија изводљивости о могућностима коришћења соларне енергије за потребе добијања топлотне и електричне енергије, као и Студија изводљивости употребе биомасе (72.420,40 КМ). Извршена је промоција енергетске ефикасности кроз штампање и дистрибуцију 3000 летака и 500 постера, на тему кориштења биомасе и кориштење соларне енергије као енергента за добијање топлотне енергије и производњу електричне енергије (1.608,36 КМ). Организовано је пет једнодневних радионица за привреднике о могућностима коришћења биомасе за добијање топлотне енергије и производњу електричне енергије; (4.107,24 КМ) и организовано је пет студијских путовања у периоду септембар 2013.год.-април 2014.год. за ученике основних и средњих школа, пољопривреднике и представнике Градске управе и јавних предузећа (61.000,00 КМ). Укупна вриједност утрошених средстава током 2014.године износи 344.103,00 КМ, а Пројекат финансира ЕУ.

Један од значајнијих пројеката јесте и *Уградња соларних система на спортској сали ОШ Вук Караџић*, који је реализован из приватних извора. Носилац имплементације, приватно предузеће „Неутрон“ је уложило 440.000,00 КМ, на основу чега је изграђено 720 соларних панела снаге 180 kw, што је знатно више у односу на планирана средства.

3.4. Вертикална и хоризонтална усклађеност и ниво интегрисаности

На основу приказане реализације пројеката и остварења секторских циљева, видљива је међусобна интегрисаност и повезаност секторских и стратешких циљева.

Подстицаји и мјере за развој МСП и предузетништва, као и уређење пословне инфраструктуре у индустријској зони 2, у оквиру економског сектора, истовремено имају и снажан утицај на друштвени развој, кроз стварање услова за запошљавање и побољшање стандарда живота грађана. Истовремено, град Бијељина кроз своје пројекте подстиче и буђење свијести привредника о значају поштовања еколошких принципа у њиховом пословању.

У току 2014.године је завршена реализација два велика пројекта из области заштите животне средине, који имају велики међусекторски утицај (изградња пречистача процједних вода за регионалну санитарну депонију и завршетак прве фазе новог градског гробља), јер рјешавају кључне проблеме грађана и значајно утичу на друштвени развој Града Бијељине. Пројекти изградње путне инфраструктуре и уређења градских јавних површина, иако третирани у оквиру сектора заштите животне средине, значајно доприносе и економском, и друштвеном сектору, кроз унапређење услова за пословање и квалитета живота свих грађана.

Веома је битно нагласити и значајне активности Града на пољу енергетске ефикасности, у складу са кровним републичким документима и, нарочито, *Стратегијом одрживог развоја Европе до 2020. године*, у којој су дефинисани кључни

циљеви: смањење емисије CO₂ за 20%, смањење потрошње енергије за 20% и повећање учешћа обновљивих извора енергије за 20%.

У 2014. години, прије планираног тока започета је *Израда пројекта и измјештање аутобуске станице из центра градске зоне на нову планирану локацију, на дијелу садашње жељезничке станице* (планиран је почетак у 2015. години). Очекивани резултати подразумијевају и значајан међусекторски утицај: смањење саобраћајних гужви у центру града, боље услуге јавног превоза, ослобађање атрактивног градског грађевинског земљишта у центру града на локацији постојеће аутобуске станице. Тренутно се води поступак експропријације пред РГУ-ПЈ Бијељина. Донијета су рјешења о експропријацији за све који су имали станове на предметној локацији и обезбијеђени су им замјенски станови. Што се тиче Жељезница Србије у току је расправа пред РГУ и чека се доношење рјешења о експропријацији након чега слиједи провођење поступка ради одређивања накнаде за експропријацију непокретности. У 2014.години уложено је 516.600,00 из буџета Града Бијељина за експропријацију непокретност. Реализација овог Пројекта се наставља у наредном периоду.

У наредном периоду се наставља и реализација повезаних, значајних пројеката који се тичу водоснабдијевања, путне инфраструктуре, пројекти промоције енергетске ефикасности и пројекти подстицаја привреде и пољопривреде, који су међусобно повезани и у синергији, кроз међусекторске утицаје треба да дају значајан допринос остварењу стратешких циљева, а тиме и визије Града Бијељине.

4. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ КАПАЦИТЕТИ ГРАДСКЕ УПРАВЕ И САРАДЊА СА БИТНИМ АКТЕРИМА

Градска управа града Бијељина има компетентне и образоване људске ресурсе, који су флексибилни и спремни на промјене, односно побољшања, кроз континуирану едукацију, модернизацију рада и стално усавршавање процеса и процедура.

Локално руководство, које увијек има слуха за потребне промјене у структури и начину рада Градске управе, у 2014. години је подржало значајне институционалне промјене и реорганизацију људских ресурса: уз помоћ ИЛДП пројекта, изабране су особе које ће чинити Јединицу за управљање развојем (ЈУРА), која ће бити званично систематизована у наредном периоду у оквиру Одсјека за локални економски развој и европске интеграције. Овај Одсјек је носилац имплементације и управљања развојем Града, уз стручну подршку других одјељења Градске управе, а нарочито Одјељења за привреду и пољопривреду, Одјељења за стамбено-комуналне послове и заштиту животине средине, Одјељења за друштвене дјелатности и Одјељења за просторно уређење.

Током 2014. године, уз помоћ УНДП/ИЛДП пројекта, запослени у Градској управи и битни актери из заједнице савладавали су процедуре за планирање, праћење, вредновање и извјештавање (ППВИ) о имплементацији Стратегије развоја.

Град Бијељина сарађује са битним актерима и негује јавно-приватни дијалог кроз различите активности: у 2014.години ушао и у процес сертификације повољног пословног окружења (BFC SEE), основао Привредни савјет и спровео низ других активности у циљу стварања бољег пословног окружења.

5. КЉУЧНИ МАКРОЕКОНОМСКИ ПОКАЗАТЕЉИ

Град Бијељина је други Град по развијености у Републици Српској, са територијом од 734 км². Град је привлачан по самој локацији коју заузима, на тремећи три државе БиХ, Хрватска и Србија. Град Бијељина је на територији Републике Српске и представља регионални центар сјевероисточне Републике Српске. Најважнији природни ресурси овог подручја су плодно земљиште, геотермална вода (на дубини 1.350 м са температуром 75°C), 1.700 сунчаних сати годишње. Према прелиминарним резултатима пописа из 2013.године, на подручју Града Бијељина је регистровано 114.663 становника (8% становника Републике Српске). Међутим, Град Бијељина наводи да се ради о већем броју становника (135.000), јер званични подаци пописа не укључују студенте који студирају у Бијељини и грађане који тренутно раде у иностранству, а који имају регистровано пребивалиште у Граду Бијељина. Кретање важних макроекономски показатељи у претходне двије године, који се односе на Град Бијељину, представљени су у наредној табели (која садржи доступне податке за 2012. и 2013. годину):

Р.Б.	ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ РАЗВОЈА	Индикатор	Полазно стање					
			2012.			2013.		
			Укупно	М	Ж	Укупно	М	Ж
	СТЕПЕН РАЗВИЈЕНОСТИ (РС)	Индекс						
	Становништво	Број	114.663			114.663		
1	Запослених становника	Број	19.837	11.212	8.625	20.017	11.270	8.747
		%	18%			18%		
2	Незапослених становника	Број	14.272	6.685	7.587	14.054	6.708	7.349
		%	13%			13%		
3	Бруто домаћи производ	Износ	8.584.972			8.760.800		
		По глави	6.006			6.146		
4	Инвестиције на територији ЈЛС	Износ	96.200.000			120.843.000		
5	Број предузећа/1000 становника	Омјер	8,1			8,2		
6	Просјечна нето плата у КМ	Износ	796			789		
7	Број ученика основних и средњих школа на хиљаду становника	Број	118,6			115,6		
8	Социјални трансфери по глави становника	По глави	12,99			20,82		
9	Број љекара/1000 становника	Омјер	5,8			5,8		
10	Износ реализованих средстава за приоритете из развојне стратегије	Износ	0			0		
	ДОПУНСКИ ИНДИКАТОРИ РАЗВОЈА							
1	Удио реализованих капиталних инвестиција у буџету ЈЛС	Омјер	16.569.885,00			8.874.949,00		
2	Пољопривредних газдинстава/1000 становника	Омјер	74,1			73		
3	Број корисника социјалне помоћи/1000 становника	Омјер	1.593			1.591		
4	Здравствено осигураних лица у односу на укупно становништво	Омјер	81% (92.186)			82% (93.071)		

5	Број активних чланова у институцијама културе (СКУД и библиотека)	Број	5.178			5.648		
6	Број активних чланова у спортским институцијама	Број	3.700	2.700	1.000	4.100	3.000	1.100
7	Покривеност домаћинства са приступом контролисане воде за пиће	Процент	93 % (26.231)			94 % (27.625)		
8	Покривеност домаћинства одвозом тврдог отпада	Процент	70% (19.035)			72% (19.436)		
9	Број насељених мјеста без асфалтиране путне комуникације	Број	0			0		
10	Број домаћинства без приступа електричне енергије	Број	0			0		
11	Просјечна измјерена вриједност CO ₂ /m ³	Тона	942			953		

Иако је тешко тумачити трендове на основу података доступних за две године, уочава се незнатан пораст броја запослених, односно, смањења броја незапослених (1,41%), као и повећање БДП за 2,3%. У развојном смислу, видљив је и мали раст инвестиција (од 24.643 КМ, односно, око 2,5%). Ипак, удео реализованих капиталних инвестиција гада Бијељина у буџету РС је смањен за готово 50%. Износ просечне плате се није значајно мијењао у 2013. години, у односу на 2012., као ни број предузећа на 1.000 становника, што указује на стагнацију. Индикативно је и да су социјални трансфери порасли за више од 23%.

Индикатори друштвеног развоја указују на добру покривеност становништва здравственим услугама, солидно учешће у културном животу и релативно добре комуналне услуге. Незнатно је повећан проценат покривености домаћинства водоводном и канализационом мрежом, као и одвожењем чврстог отпада. Биљежи се незнатан пораст емисије угљен диоксида по метру квадратном, што указује на потребу да се Град систематскије бави подизањем свијести грађана о енергетској ефикасности и пројектима увођења алтернативних извора енергије.

Подаци о макроекономским показатељима за 2014. годину се очекују средином 2015. године, када ће бити могуће утврђивање трендова за трогодишњи период, а самим тим и боља слика о одрживом развоју града Бијељина.

6. ЗАКЉУЧЦИ, ПОУКЕ И ПРЕПОРУКЕ

Након анализе прикупљених информација и података везаних за динамику и финансијску имплементацију пројеката и мјера дефинисаних Планом имплементације за 2014. годину констатовано је да је наведеним планом предвиђена имплементација 32 пројекта укупне вриједности 20.888.656,00 КМ. Од тога, у 2014.години започета је имплементација укупно 29 пројеката, док су 3 пројекта у потпуности завршена. Укупна вриједност имплементираних пројеката је 10.768.171,00 КМ, што је око 50% у односу на пројектован финансијски оквир. Три од укупног броја имплементираних пројеката су планирана за 2015. годину, који као такви нису били предвиђени Планом имплементације за 2014.годину, али су уврштени за реализацију у буџету 2014.године.

У оквиру економског сектора, планирана је имплементација 15 пројеката укупне вриједности 16.851.600,00 КМ, док је реализовано само 3.391.500,00 КМ. Овакво неслагање између планираног и реализованог је прије свега због пројеката који се тичу

пољопривреде преко Аграрног фонда Града Бијељина, гдје планирана значајна средства нису реализована, а велики дио средстава за помоћ развоју МСП, предузетницима и пољопривредним произвођачима. Реализацијом стратешких циљева из области пољопривреде реализована су само средства за подстицаје планирана буџетом Града (339.500,00 КМ), док из екстерних извора, који се прије свега односе на државу и приватне изворе, нису остварени планирани подстицаји.

У оквиру друштвеног сектора планирана је имплементација 6 пројеката укупне вриједности 313.056,00 КМ, са потпуним финансирањем из буџета, који се тичу изградње образовне инфраструктуре и обухватају програме помоћи породици, браку и повећању natalитета као и помоћи социјалним случајевима.

У оквиру сектора заштита животне средине планирана је имплементација 11 пројеката укупне вриједности 3.724.000,00 КМ, док је реализовано 7.120.183,00 КМ. Овакво неслагање је прије свега због тога што су два пројекта велике вриједности која су планирана за наредни период реализована у 2014. години (*Изградња пречистача процједних вода за санитарну депонију Бријесница и Израда пројекта за измјештање аутобуске станице из центра градске зоне*).

У наредном периоду 2015-2017. године планира се наставак реализације 24 започетих пројеката током 2014. године. То су, прије свега, мјере чија се реализација наставља сваке године, као што су подстицаји у пољопривреди, програми који се тичу друштвеног сектора и промоције енергетске ефикасности.

У 2015. години планира се и завршетак пројекта *Континуирано побољшање електронских јавних услуга* и *Изградња колектора број 5 и 2*. Настављају се пројекти *Изградње подручне деветоразредне школе у Лединцима* и *Измјештање аутобуске станице*, али и почетак изградње унутар Индустријске зоне 2, прије свега саобраћајне инфраструктуре. За наредни период планиран је и низ мањих пројеката који подразумијевају промоцију Града и стварање бољег пословног окружења, као и активности на привлачењу инвеститора.

Приликом евалуације годишњих исхода и резултата евалуације, битно је узети у обзир да је 2014. година била прва година трогодишњег планирања и да су, несумњиво, начињени одређени пропусти у дефинисању приоритета и њиховом интегрисању у стратешке и секторске циљеве. Ипак, из самог процеса планирања су се могле извући значајне поуке.

Координационо тијело за праћење имплементације Стратегије развоја града Бијељина на сједници, одржаној 25.02.2015. год. разматрало је нацрт овог извјештаја и усвојило следеће закључке:

- Са припремом трогодишњег плана за 2014-2016. годину се каснило – завршен је тек у мају, када је извршење буџета већ увелико било у току, због чега је планирани буџет био у неким случајевима нереалан.
- Прва година планирања је, у том смислу, била „обрнути“ процес – план имплементације је уклапан у већ постојећу структуру буџета.
- Нарочито су нереално планирана средства очекивана из екстерних извора, без јасног сазнања о потенцијалном извору финансирања.
- Такође, тренутно важећи формат буџета у Републици Српској није довољно аналитичан, због чега планирана средства за пројекте нису увијек експлицитно

наведена. Без обзира на формалне захтјеве, не постоји препрека да се буџету неформално дода и програмска димензија. У 2014. години, учињени су први кораци, у смислу да су конта рашчлањена на пројекте који ће се финансирати са датих позиција, што је у великој мјери олакшало праћење извршења буџета планираног за имплементацију пројеката.

Координационо тијело закључило је да је ниво извршења Плана имплементације на задовољавајућем нивоу, с обзиром да се ради о почетку имплементације нове стратегије према новој методологији. На степен имплементације Стратегије су значајно утицале поплаве, те су буџетска средства и активности биле усмјерене на активности санације и обезбјеђење нормалног функционисања друштвене заједнице.

Нови начин планирања имплементације, по МиПРО методологији био је новина за ЈЛС, па се може рећи да је у 2014. години било најважније савладати процес и увести нови приступ планирању, праћењу и вредновању имплементације стратегије. Увођење новог приступа планирању, начина размишљања, перспективе и улоге локалне самоуправе у планирању развоја је само по себи значајно постигнуће.

Координационо тијело за праћење
имплементације Стратегије развоја
Града Бијељина